

Husitská teologická fakulta

Univerzity Karlovy

Státní závěrečná zkouška (bakalářská)

Sociální práce

Tematické okruhy:

1. Vymezení předmětu sociální práce. Dějiny charitativní činnosti – starověk, středověk, novověk. Vývoj moderní sociální práce jako oboru. Poslání, cíle a úrovně sociální práce. Klíčové principy sociální práce. Mezioborové vztahy. Lidská práva v sociální práci. Kvalita života
2. Kompetence sociálního pracovníka a jeho profesionální sociální role. Etický rozměr sociální práce. Etický hodnotový žebříček sociálního pracovníka. Profesionální etický kodex sociálních pracovníků ČR. Dilemata sociální práce
3. Teorie sociální práce. Poslání a cíl a úrovně sociální práce. Teorie významné pro sociální práci. Sociální služby: služby sociální péče, služby sociální prevence a sociální poradenství. Sociální služby pro osoby s mentálním postižením – stručný přehled
4. Metody sociální práce s klientem. Případová práce. Vymezení základního procesu případové práce. Etapy práce s klientem, analýza pomoci a pomoci k svépomoci, rozvoj sociálního potenciálu. Hodnocení údajů o klientovi. Komplexní diagnostika v sociální práci. Interdisciplinární kooperace v diagnostické činnosti
5. Komunikace s klientem. Vedení rozhovoru s klientem. Fáze vedení rozhovoru s klientem. Druhy rozhovoru. Bariéry v komunikaci. Aktivní naslouchání. Nonverbální komunikace při práci s klientem. Komunikace s rizikovým klientem
6. Sociální práce s rodinou. Rodina jako zdroj sociální patologie. Mnohobroblémová rodina. Sanace rodiny. Domácí násilí: definice, druhy, legislativní rámec, komunikace s ohroženými osobami
7. Náhradní rodinná péče: formy, legislativa. Podoby sociální práce. Ohrožené, týrané, zneužívané a zanedbávané dítě. Sociální diagnostika, formy, důsledky. Syndrom CAN a CSA: cíle intervence. Předběžné opatření

8. **Terénní sociální práce: pojem, podstata. Význam terénních sociálních služeb. Kompetence a cíle terénního sociálního pracovníka. Terénní sociální služby dle zákona o sociálních službách. Metoda Harm Reduction a její užití**
9. **Chudoba jako sociální fenomén. Sociální události spojené s chudobou. Typy chudoby v České republice. Chudoba ve vztahu k sociálnímu vyloučení. Nezaměstnanost a aktivní politika zaměstnanosti. Bezdomovectví a sociální dezintegrace**
10. **Poradenství v pomáhajících profesích. Sociální poradenství. Poradenské modely. Průběh poradenského procesu. Vedení poradenského rozhovoru. Osobnost a odbornost poradce. Typy poraden dle cílových skupin**
11. **Příčiny vzniku sociálně patologických jevů. Disociální, asociální a antisociální chování. Delikvence a kriminalita. Prevence sociálně patologických jevů. Preventivní strategie. Primární, sekundární a terciární prevence. Sociální služby a prevence. Jiné instituce poskytující prevenci**
12. **Sociální práce s ohroženou mládeží. Specifika práce v nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež: práce se sociální sítí, strukturování programu v nízkoprahovém centru. Tradiční opresivní model. Jiné možnosti přístupu k nemotivovanému a rizikovému klientu. Metoda Harm Reduction**
13. **Sociální práce se seniory: metody a pracovní postupy. Role sociálního pracovníka ve zdravotnických zařízeních, v sociálních službách, v rámci domácí péče. Spolupráce s rodinou nemocného seniora. Kritické momenty sociální práce se seniory. Stáří a stárnutí jako sociální fenomén: ageizmus, syndrom EAN. Charty seniorů a chronicky nemocných**
14. **Komunitní sociální práce: pojem a podstata. Komunitní plánování sociálních služeb. Triáda. Typy komunit. Cíle práce s občanskou komunitou: práce se zdroji v komunitě, motivace členů komunity. Role koordinátora komunitního plánování**
15. **Sociální práce s klienty s kognitivními poruchami. Demence. Psychosociální a terapeutické přístupy k osobám s demencí. Programy psychické aktivizace a komunikace s osobou s demencí. Kognitivní terapie. Reminiscenční terapie. Zooterapie. Orientace v realitě. Taneční pohybová terapie**
16. **Systém a strategie poskytování charitativní, rozvojové a humanitární pomoci v České republice a v zahraničí. Specifika humanitární a rozvojové pomoci. Etické dimenze rozvoje a humanitární pomoci. Hlavní oblasti a organizace zabývající se rozvojem, státy, mezinárodní organizace, nevládní organizace, nadnárodní kooperace. Mezinárodní humanitární právo. Rozvojové programy.**

Literatura:

- ČÁMSKÝ, P., SEMBDNER, J., KRUTILOVÁ, D. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha, 2011.
- HAŠKOVCOVÁ, H. *Fenomén stáří*. Praha, 2010.
- JUN, H. *Moc, pomoc a bezmoc v sociálních službách a ve zdravotnictví*. Praha, 2010.
- KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha, 1997.
- KRAHULCOVÁ, B. *Kontexty sociální a charitativní práce*. Praha, 2008.
- KRATOCHVÍL, S. *Manželská a párová terapie*. Praha, 2009.
- MAREK, J., STRNAD, A., HOTOVCOVÁ, L. *Bezdomovectví v kontextu ambulantních sociálních služeb*. Praha, 2012.
- MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha, 1994.
- MATOUŠEK, O. *Encyklopedie sociální práce*. Praha, 2013.
- MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. Praha, 2003.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 1997.
- MATOUŠEK, O. *Sociální služby*. Praha, 2007.
- MATOUŠEK, O. *Základy sociální práce*. Praha, 2001.
- MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ, J., KODYMOVÁ, P. *Sociální práce v praxi*. Praha, 2005.
- MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha, 2011.
- MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H. *Hodnocení ohroženého dítěte*. Praha, 2010.
- MOŽNÝ, I. *Moderní rodina*. Brno, 1990.
- MUSIL, L. *Vývoj sociálního státu v Evropě. Čítanka z historie moderní sociální politiky*. Brno, 1996.
- NEDĚLNÍKOVÁ, D. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*. Ostrava, 2008.
- SCHMIDBAUER, W. *Psychická úskalí pomáhajících profesí*. Praha, 2000.
- Sociální práce – Sociálna práca. Časopis pro teorii, praxi a vzdělávání v sociální práci*.
- ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. *Domácí násilí. Kontext, dynamika, intervence*. Praha, 2011.
- ŠPATENKOVÁ, N. *Krizová intervence pro praxi*. Praha, 2004.
- ŠPATENKOVÁ, N. *Poradenství pro pozůstalé. Principy, proces, metody*. Praha, 2013.
- TOMEŠ, I. *Sociální správa*. Praha, 2002.
- TOMEŠ, I. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha, 2010.

VEČEŘA, M. *Sociální stát, východiska a přístupy*. Praha, 1993.

VENGLÁŘOVÁ, M., EISNER, P. *Sexualita osob s postižením a znevýhodněním*. Praha, 2013.

VODÁČKOVÁ, D. *Krizová intervence v praxi*. Praha, 2002.

VYBÍRAL, Z. *Psychologie lidské komunikace*. Praha, 2006.

WEIS, P. *Sexuální zneužívání pachatelé a oběť*. Praha, 2000.

Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. s účinností od 1. 1. 2007 v platném znění.

V Praze dne 15. 12. 2016